



فصل ششم

ما ایرانی هستیم

درس ۲۰ نشانه‌های ملی

درس ۲۱ تقویم

درس ۲۲ روزهای مهم

مفاهیم کلیدی	راهبردها یا حوزه‌های موضوعی
← انقلاب اسلامی، تغییر حکومت شاهنشاهی به جمهوری اسلامی ← تقویم و کارکردهای آن، روزهای تعطیل رسمی ← علل وقوع انقلاب اسلامی	← تحول، پیشرفت و تداوم ← مدارک و شواهد ← علت‌ها و معلول‌ها
← قانون اساسی ← احترام به پرچم، سرود ملی و ... و پیروی از رهبری	← حقوق و قوانین ← مسئولیت و تکالیف
← تنوع اقوام ایرانی ← آشنایی با ابعاد شخصیتی امام خمینی (ره) ← تعلق به کشور ایران ← موقعیت مکانی برخی اقوام	← تنوع فرهنگ‌ها و شیوه‌های زندگی ← میراث فرهنگی ← تعلق و هویت ← پدیده‌های مکانی و پراکندگی

مفاهیم کلیدی	راهبردها یا حوزه‌های موضوعی
← مسئولیت نسبت به حفظ آرمان‌های انقلاب و خون شهدا ← احترام به نمادهای ملی	← ارزش‌ها و نگرش‌ها ← مسئولیت‌پذیری ← میهن‌دوستی
	← بررسی و کاوش، برقراری ارتباط، مشارکت، واکنش شخصی و اظهار نظر

نشانه‌های ملی ما

انتظارات یادگیری : انتظار می‌رود دانش‌آموزان بتوانند :

- ۱- نشانه‌های مشترک ملی را نام ببرند.
- ۲- علائم پرچم را بیان کنند و توضیح دهند.
- ۳- اهمیت قانون اساسی را بیان کنند.
- ۴- سرود جمهوری اسلامی را به‌طور دسته‌جمعی بخوانند و در هنگام پخش سرود به پا بایستند.

مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، کتاب قانون اساسی، فایل صوتی سرود جمهوری اسلامی ایران و پرچم ایران.

پیشنهادهایی برای شروع و پیشبرد درس‌ها

آماده کنید

شعر «خانه عزیز من» را با صدای بلند بخوانید و با ایجاد زیر و بم‌های مناسب در صدای خود، شعر را طوری بخوانید که دانش‌آموزان احساس کنند که خودشان این نقشه را کشیده‌اند. سپس از آنها بخواهید کتاب‌ها را ببندند و به سؤالات شما پاسخ دهند :

- منظور شاعر از باغ لاله چیست؟
 - شاعر بر روی نقشه چه چیزهایی می‌کشد؟
 - شاعر، مردم ایران را چگونه توصیف می‌کند؟
 - چرا شاعر، نقشه ایران را غرق بوسه می‌کند؟
- فعالیت (۱) را انجام دهید :

پاسخ ۱: به کوه و تپه و کویر و زیبایی محیط‌های طبیعی ایران، به مردم مهربان ایران و به شهیدانی که جانشان را فدای کشور کرده‌اند.
پاسخ ۲: زیرا وطن خود را خیلی دوست دارند.

آموزش دهید

برای دانش‌آموزان توضیح دهید که ایران مانند خانه‌ای بزرگ است و مردمی که در آن زندگی می‌کنند، ملت ایران نام دارند. از دانش‌آموزان بخواهید به تصویر صفحه آغازین فصل صفحه ۸۹، دقت کنند و ببینند آیا می‌توانند با توجه به لباس عروسک‌های روی نقشه، اقوام ایران را نام ببرند. توضیح دهید در کشور ما، اقوام مختلفی مانند ترک، کرد، بلوچ، لر و گیلک و ... زندگی می‌کنند. هر چند این اقوام آداب و رسوم، لباس و سنت‌های مخصوص به خود دارند، اما همه با هم در ایران زندگی می‌کنند و یک ملت هستند و علی‌رغم تفاوت‌ها، نشانه‌های مشترک دارند.

سپس این نشانه‌ها را روی تابلو بنویسید:

۱- قانون اساسی

۲- پرچم

۳- سرود ملی

۴- خط و زبان رسمی فارسی

۵- تقویم مشترک که با عید نوروز آغاز می‌شود.

در روز تدریس، حتماً یک جلد کتاب قانون اساسی را با خود به کلاس ببرید. درباره محتوای آن نیازی به توضیح نیست، فقط آن را به دانش‌آموزان نشان دهید و بگویید که قوانین مهم کشور در این مجموعه نوشته شده است.

پرچم، یکی از نشانه‌های مهم ملی ما است. دانش‌آموزان در کتاب فارسی سوم درباره پرچم، اطلاعاتی پیدا کرده‌اند. توضیح دهید زمانی که در مسابقات بین‌المللی، ورزشکاران ما برنده می‌شوند، پرچم ایران بالاتر از بقیه پرچم‌های دیگر برافراشته می‌شود و بسیاری از قهرمانان کشورمان در ورزشگاه‌ها با پرچم ایران دور قهرمانی می‌زنند. اشاره کنید که هر روز صبح، در مراسم صبحگاهی در حیاط مدرسه، پرچم برافراشته می‌شود و همه به احترام آن سکوت می‌کنند و مؤدب می‌ایستند.

از دانش‌آموزان بخواهید با استفاده از مداد رنگی و مقوا پرچم ایران را بکشند و در وسط آن علامت الله را به این شکل (ﷲ) رسم کنند. برای پرچم دسته‌ای بسازند و در یکی از مراسم مدرسه

از آن استفاده کنند. با توجه به پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان و از طریق پرسش و پاسخ، درباره‌ی معنا و مفهوم سه رنگ پرچم و علائم آن، این مفاهیم را توضیح دهید.

یکی دیگر از نشانه‌های مشترک ما سرود ملی ما است. با استفاده از گوشی همراه یا ضبط صوت، سرود ملی را پخش کنید و از دانش‌آموزان بخواهید سرود را با صدای بلند بخوانند. از آنها بخواهید در هنگام خواندن سرود بایستند و به نشانه احترام دست‌هایشان را روی سینه بگذارند.

تقویم، یکی دیگر از مشترکات مردم ایران است. در این باره در درس بعد، توضیح کاملی خواهیم داشت. فقط یک تقویم به دانش‌آموزان نشان دهید و از آنها بخواهید برای جلسه‌ی آینده تقویمی را با خودشان به کلاس بیاورند.

زبان و خط رسمی ملت ایران، فارسی است. به دانش‌آموزان توضیح دهید هر چند در استان‌های ایران مردم به زبان‌ها و لهجه‌های مختلف حرف می‌زنند اما ملت ایران در مکاتبات رسمی به خط فارسی می‌نویسند و طبق قانون اساسی زبان رسمی مردم کشور، فارسی است.

به پایان برید

با مرور عوامل مشترک ملی و این موضوع که مردم ایران دارای آرزوهای مشترکی هستند و همیشه در غم و شادی‌های یکدیگر، شریک بوده‌اند و نیز هرگاه وطن به خطر افتاده است از جان و مال خود دریغ نکرده‌اند و از دین و سرزمین خود دفاع کرده‌اند، دوستی وطن را در دل دانش‌آموزان بیشتر کنید.

به عنوان تکلیف پایانی، از دانش‌آموزان بخواهید یک تقویم را به کمک پدر و مادر خود انتخاب کنند، ورق بزنند و برای جلسه‌ی آینده این درس، به کلاس بیاورند.

محورهای عمده‌ی ارزشیابی

محورهای عمده‌ی ارزشیابی این درس، بیان نشانه‌های مشترک ملی توسط دانش‌آموزان و نحوه‌ی مشارکت آنان در حفظ و اجرای سرود ملی، درست کردن پرچم و بیان معنا و مفهوم علائم آن است. این موارد از طریق آزمون شفاهی و عملکردی و سیاهه‌ی ثبت مشاهدات و رفتار قابل سنجش است.

♦ اجرای سرود و درست کردن پرچم به عنوان کاردستی، الزامی است و باید انجام شود.

معنا و مفهوم علائم پرچم جمهوری اسلامی ایران:

پرچم ایران از سه رنگ سبز، سفید و سرخ تشکیل می‌شود و نشان جمهوری اسلامی که بیانگر «الله» و شعار «لا اله الا الله» است در میان پرچم و روی رنگ سفید قرار گرفته‌است، همچنین ۲۲ «الله اکبر» به نشانه پیروزی انقلاب در روز ۲۲ بهمن، در حاشیه پایین رنگ سبز و حاشیه بالای رنگ قرمز قرار گرفته‌است.

تقویم

انتظارات یادگیری : انتظار می رود دانش آموزان بتوانند :

- ۱- موارد استفاده از تقویم را بیان کنند.
 - ۲- برخی روزهای تعطیل و غیرتعطیل را در تقویم پیدا کنند.
 - ۳- تفاوت تعداد روزهای ماهها را بیان کنند.
 - ۴- اعداد و روزهای یک ماه را در یک تقویم جدید بازنویسی کنند.
 - ۵- روز تولد خود یا یکی از اعضای خانواده یا یکی از هم کلاسی هایشان را در تقویم پیدا کنند.
- مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی؛ کاربرگ شماره ۱۳، انواع تقویم های جیبی، دیواری، رومیزی و سررسید.

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درسها

آماده کنید

در روز تدریس، تعدادی تقویم با خود به کلاس بیاورید. توجه دانش آموزان را به انواع تقویمها جلب کنید و از آنها بخواهید تقویمهایی را که با خود آورده اند روی میز بگذارند. توضیح دهید تقویمها ممکن است رومیزی، دیواری، جیبی و سررسید باشند. از دانش آموزان بپرسید : آیا تاکنون از تقویم، استفاده کرده اند؟ چگونه؟

آموزش دهید

نظر دانش آموزان را به تصویر کتاب در صفحه ۹۳ (دختری که نمودار ماههای سال را در دست دارد) جلب کنید، از آنها بخواهید ماههای سال را نام ببرند، سپس نام ماهها را بر روی تابلوی کلاس بنویسید و تعداد روزهای هر ماه را از دانش آموزان بپرسید. در اینجا تفاوت تعداد روزهای ماههای سال را متوجه می شوند. سپس از آنها بخواهید برای نمونه چند ماه مثلاً اسفند، خرداد، مهر را در تقویم،

جستجو کنند که چند روز است. به دانش‌آموزان بگویید ماهی را که در آن هستیم، در تقویم پیدا کنند و روزهای تعطیل رسمی آن را بگویند (۴ روز که جمعه است و امکان دارد روزهای تعطیل دیگری در آن ماه وجود داشته باشد). تأکید کنید که در تقویم روزهای تعطیل با رنگ قرمز نمایش داده می‌شود. در همان ماه، یک روز را معین کنید که در کلاس، جشن یا مراسم و برنامه خاصی دارید. برای مثال بگویید روز ۱۷ این ماه جشن داریم؛ اکنون به تقویم، دقت کنید و بگویید روز هفدهم، کدام روز هفته است؟ تا آن روز، چند روز باقی مانده است؟

با این فعالیت‌ها کاربرد تقویم بیشتر مشخص می‌شود. فعالیت‌های ۲ و ۳ را در کلاس انجام دهید و اجازه بدهید دانش‌آموزان با توجه به تقویم به روز دانش‌آموز، روز کارگر و روز معلم اشاره کنند. از طریق پرسش و پاسخ، کاربردهای تقویم را مرور کنید. برای مثال: رفتن به مسافرت، روزی که امتحان داریم، تولد اعضای خانواده و نظایر آن. تأکید کنید که می‌توانیم برنامه‌های خود را در تقویم (ستون‌های معین آن) یادداشت کنیم.

به پایان ببرید

بعد از آشنایی دانش‌آموزان با تقویم و کاربردهای آن، از آنها بخواهید کاربرگ شماره ۱۳ (خواندن تقویم) را در کلاس، انجام دهند. دانش‌آموزان باید در این کاربرگ به پرسش‌ها پاسخ دهند. پاسخ پرسش‌ها: (۱) شنبه، (۲) روز چهارشنبه ۱۵ بهمن، (۳) مرداد ۳۱ روز و بهمن ۳۰ روز، (۴) مرداد، زیرا علاوه بر جمعه‌ها، ۲ روز تعطیل به مناسبت عید فطر داریم، (۵) روز ۲۲ بهمن، (۶) جمعه، (۷) برای این فعالیت، تقویم‌های سال جاری را که به کلاس آورده‌اید به دانش‌آموزان بدهید تا به صورت گروهی روی برگه‌ای تقویم ماه اسفند را درست کنند، در پایان، تقویم نوشته شده را با اصل تقویم انطباق دهید تا بی‌بیرید دانش‌آموزان تمرین را درست انجام داده باشند.

محورهای عمده ارزشیابی

محورهای عمده ارزشیابی این درس عبارت‌اند از:

نحوه استفاده صحیح از تقویم و توانایی پیدا کردن روزهای مختلف سال در آن و انجام کاربرگ شماره ۱۳. از محورهای عمده ارزشیابی است که از طریق آزمون‌های عملکردی، قابل سنجش است.

تمرین پیشنهادی برای فعالیت بیشتر :

شما می‌توانید این برگه را کپی بگیرید و برای انجام آزمون یا فعالیت بیشتر، در اختیار دانش‌آموزان

قرار دهید.

در این تصویر، تقویم ماه مهر ۱۳۹۳ را مشاهده می‌کنید. به پرسش‌ها پاسخ دهید.

- روز اول آبان ماه، کدام روز هفته است؟

- ماه مهر، چند روز است؟

- روز اول مهر، روز بازگشایی مدارس، کدام روز هفته است؟

- به جز روزهای جمعه، کدام روزهای ماه مهر، تعطیل است؟ به چه مناسبت، این روزها

تعطیل‌اند؟

مهر ۱۳۹۳						
	۲۶	۱۹	۱۲	۵		شنبه
	۲۷	۲۰	۱۳	۶		یکشنبه
	۲۸	۲۱	۱۴	۷		دوشنبه
	۲۹	۲۲	۱۵	۸	۱	سه‌شنبه
	۳۰	۲۳	۱۶	۹	۲	چهارشنبه
		۲۴	۱۷	۱۰	۳	پنج‌شنبه
		۲۵	۱۸	۱۱	۴	جمعه

۱۳ مهر: عید سعید قربان

۲۱ مهر: عید سعید غدیر خم

۲۲ درس

روزهای مهم

انتظارات یادگیری : انتظار می رود دانش آموزان بتوانند :

- ۱- چند مورد از روزهای تعطیل ملی و مذهبی را نام ببرند.
 - ۲- علل وقوع انقلاب اسلامی را بیان کنند.
 - ۳- از طریق خواندن متن، چند نمونه از ویژگی های شخصیت امام خمینی (ره) را برشمرند.
 - ۴- به طور گروهی برای برپایی یک جشن (برای مثال جشن ۲۲ بهمن) مشارکت و همکاری نمایند و برخی وسایل و ابزار مورد نیاز را فراهم کنند.
- مواد و وسایل مورد نیاز : کتاب درسی، تصاویری از مراسم عزاداری عاشورا، تصاویری از جشن های مذهبی مانند نیمه شعبان و برگزاری راه پیمایی ۲۲ بهمن

پیشنادهایی برای شروع و پیشبرد درس ها

آماده کنید

تصاویری را که آماده کرده اید، در بین چند گروه از دانش آموزان توزیع کنید و از آنها بخواهید هر گروه در مورد این تصاویر فکر کنند و برداشت خود را از این تصاویر بیان کنند (تصاویر اعیاد مذهبی و ملی، راه پیمایی های ۲۲ بهمن و روز قدس). گفته های آنها را که با دیدن تصاویر به مناسبت های خاص اشاره می کنند، روی تخته بنویسید و بگوئید این روزها تعطیل هستند. چرا؟ و نتیجه بگیرید که در این روزها رویدادهای مهمی رخ داده است.

آموزش دهید

برای دانش‌آموزان توضیح دهید که در هر کشوری به جز روزهای پایان هفته، روزهای دیگری هم تعطیل است.

این روزها در کشور ما به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- روزهای تعطیل (مناسبت‌های مذهبی): مانند عید سعید فطر و عید قربان (که علاوه بر کشور ما در کشورهای مسلمان دیگر هم جشن گرفته می‌شود) عید غدیر و روز رحلت یا تولد پیامبر اکرم (ص)، روزهای تولد یا شهادت ائمه معصومین (ع).

۲- روزهای تعطیل (مناسبت‌های ملی): مانند ایام نوروز که مصادف با شروع سال نو برای ما ایرانیان است یا روز ۲۲ بهمن، روز پیروزی انقلاب اسلامی و یا روزهای ۱۴ و ۱۵ خرداد روز ارتحال امام خمینی (ره) و بزرگداشت قیام ۱۵ خرداد است.

مهم‌ترین تعطیلات کشور ما عید نوروز است که آغاز سال نو را جشن می‌گیریم. به جز کشور ما کشورهای همسایه هم، مانند تاجیکستان، افغانستان و جمهوری آذربایجان، دارای جشن‌های نوروزی هستند. از دانش‌آموزان بپرسید: برای استقبال از عید نوروز چه کارهایی انجام می‌دهند؟ منظور از این پرسش، تأکید بر آیین‌های سنتی خانه‌تکانی، خرید و دید و بازدید است در اینجا بهترین فرصت برای شما آموزگار عزیز فراهم می‌شود که با اشاره به مراسم چهارشنبه‌سوری در مورد خطرات ترقه‌بازی و عوارض آن، به دانش‌آموزان توضیح دهید.

یکی از روزهای مهم ملی ما، روز ۲۲ بهمن است که سالروز پیروزی انقلاب اسلامی است. به دانش‌آموزان درباره علل انقلاب و اینکه مردم علیه حکومت شاهنشاهی به پا خاستند، توضیح دهید و بگویید چرا هر سال به خاطر بزرگداشت این روز، به خیابان‌ها می‌آیند و با راه‌پیمایی، یاد و خاطره آن روز را گرامی می‌دارند.

پس از آن، فعالیت صفحه ۹۷ را انجام دهید. از یکی از دانش‌آموزان بخواهید که متن زندگی‌نامه امام خمینی (ره) را با صدای رسا بخواند. دانش‌آموزان در مورد ویژگی‌های شخصیتی امام خمینی با یکدیگر گفت‌وگو کنند و بگویند دوست دارند در زندگی شخصی‌شان از کدام خصوصیت امام پیروی کنند. پس از جمع‌بندی و تأکید بر ویژگی‌های اخلاقی امام خمینی بگویید که بعد از رحلت امام، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به رهبری انتخاب شدند. بدیهی است دانش‌آموزان باید تصویر رهبر جمهوری اسلامی را بشناسند و نام ایشان را بدانند.

به پایان بپردازید

درس را خلاصه و مرور کنید و روزهای مهم را که روزهای تعطیل هستند، به دو دسته تقسیم کنید و بر روی تابلو بنویسید. سپس بگذارید فعالیت شماره ۴ به کار ببندیم و بحث و گفتگو انجام شود. نتیجه گفتگو و گزاره‌هایی را که دانش‌آموزان به آنها اشاره می‌کنند روی تابلو بنویسید.

به عنوان تکلیف پایانی دانش‌آموزان را به چند گروه تقسیم کنید و از آنها بخواهید یکی از فعالیت‌های ۱ یا ۲ به کار ببندیم را انتخاب کنند و برای جلسه آینده در کلاس ارائه نمایند. فرصتی برای نقل خاطر، اجرای سرود یا نمایش نشانه‌هایی که دانش‌آموزان برای یکی از روزهای تعطیل طراحی کرده‌اند، به وجود بیاورید. این تمرین‌ها جنبه خلاقیت نیز دارند و سعی کنید بچه‌ها را علاقمند و درگیر انجام آنها نمایید.

فعالیت شماره ۳ را در کلاس یا مدرسه اجرا کنید. با همفکری دانش‌آموزان مناسبی را انتخاب کنید. یکی از اعیاد، جشن پایان سال تحصیلی، موفقیت دانش‌آموزان در یک کار و نظایر آن، دانش‌آموزان را راهنمایی کنید و اجازه بدهید تمام امور برگزاری جشن را با تقسیم کار برعهده بگیرند.



محورهای عمده ارزشیابی

محورهای عمده ارزشیابی این درس عبارت‌اند از :

نام بردن روزهای مهم ملی و مذهبی کشور و علت اهمیت آنها، بیان چند مورد از ویژگی‌های شخصیتی امام خمینی و علل وقوع انقلاب اسلامی، اظهار نظر و پیشنهاد درباره پیشرفت و آبادانی کشور در آینده و شرکت در بحث و گفتگو در کلاس، پرس و جو، اجرای سرود و برگزاری جشن، ابزارهای ارزشیابی شامل آزمون‌های شفاهی، عملکردی و سیاهه ارزیابی فعالیت‌ها است.

ملاحظات تدریس // دانشی‌های تکمیل

به انجام دقیق فعالیت‌های ۱ تا ۴ به کار ببندیم، بها بدهید. این فعالیت‌ها علاوه بر پرورش مهارت‌های کاوشگری، زبانی بیانی، خلاقیت و... تقویت مهارت‌های زندگی اجتماعی، و تقویت ارزش‌های میهن دوستی هستند که از اهداف اصلی و عمده درس مطالعات اجتماعی است.



معرفی منابع مرتبط با موضوعات کتاب برای

تحقیق یا مطالعه بیشتر دانش آموزان

- ۱- کوالی، جوی؛ احترام به دیگران؛ ترجمه سعیده عاقل‌تر؛ انتشارات عروج اندیشه؛ مشهد ۱۳۹۰.
- ۲- برآبادی، محمود؛ اسکندر مقدونی؛ انتشارات مدرسه ۱۳۹۰.
- ۳- رهگذر، رضا؛ به شتر نگاه کن؛ انتشارات منادی تربیت ۱۳۹۰.
- ۴- واثقی، بهروز؛ پایان یک رویا (تاریخ ایران باستان)؛ انتشارات ابوعطا ۱۳۹۰.
- ۵- کوالی، جوی؛ سپری پشت پنجره؛ ترجمه سعیده عاقل‌تر؛ انتشارات عروج اندیشه؛ مشهد ۱۳۹۰.
- ۶- بغلانی، مازیار؛ ساسانیان؛ انتشارات آشن؛ انتشارات تهران ۱۳۹۰.
- ۷- بغلانی، مازیار؛ سورنا سردار شجاع؛ انتشارات آشن؛ تهران ۱۳۹۰.
- ۸- واثقی، بهروز؛ جنگ بی پایان (حکومت مادها)؛ انتشارات ابوعطا ۱۳۹۰.
- ۹- واندویل، اگنس؛ دایرةالمعارف کوچک من درباره جنگل؛ ترجمه رویا خوئی؛ انتشارات محراب قلم ۱۳۹۰.



- ۱۰- برنشتاین، استن و جن؛ خطر آلودگی؛ ترجمه سعید خاکسار؛ انتشارات موزون
۱۳۹۰.
- ۱۱- یمون، ماری رنه؛ دایرة المعارف جنگل؛ ترجمه مهناز عسگری؛ انتشارات
محراب قلم ۱۳۹۰.
- ۱۲- سالینجر، امیلی؛ روز زمین پاک؛ ترجمه آرام وحیدی؛ انتشارات فنی ایران
۱۳۹۰.
- ۱۳- واثقی، بهروز؛ سفر آریایی‌ها؛ انتشارات ابوعطا ۱۳۹۰.
- ۱۴- کوالی، جوی؛ شهر ما؛ ترجمه سعیده عاقل‌تر؛ انتشارات عروج اندیشه ۱۳۹۰.
- ۱۵- استیل، فیلیپ؛ فکر می‌کنید چرا کشورها پرچم‌هایشان را برافراشته
می‌کنند؛ ترجمه سمیه کریم‌دادیان؛ انتشارات عروج اندیشه ۱۳۹۰.
- ۱۶- حق‌پرست، نورا؛ قصه‌های مسجد؛ انتشارات به‌نشر ۱۳۹۰.
- ۱۷- دوگیبرت، فرانسواز؛ دایرة المعارف کوچک من درباره کوهستان؛ ترجمه
رویا خوئی؛ انتشارات محراب قلم ۱۳۹۰.
- ۱۸- تو زنده جانی، جعفر؛ مهرداد اول؛ انتشارات مدرسه ۱۳۹۰.
- ۱۹- زمانی، شهرام؛ تو دشت و تو سبزه‌زار ما همگی مهمونیم؛ انتشارات چاف؛ قم
۱۳۸۹.
- ۲۰- بیت، آن؛ زمان؛ ترجمه مریم پورثانی؛ انتشارات پیدایش ۱۳۸۷.
- ۲۱- والاس، هالی؛ زنجیره‌ها و شبکه‌های غذایی؛ ترجمه مجید عمیق؛
انتشارات برجیس ۱۳۸۸.



- ۲۲- بورژوا، پالت؛ فرانکلین و دوستانش به موزه می‌روند؛ ترجمه شهره هاشمی؛ انتشارات پیک دیران ۱۳۸۸.
- ۲۳- واثقی، بهروز؛ کاوشگر تاریخ (مجموعه قصه‌های سرزمین من: تاریخ ایران باستان)؛ ج ۱ الی ۱۶؛ انتشارات ابوعطا ۱۳۹۰.
- ۲۴- واثقی، بهروز؛ تمدن عیلام ۱ و ۲، آشور، بابل ۱ و ۲، سومر، اکد (مجموعه قصه‌های سرزمین من: مہر اعجاب‌انگیز)؛ انتشارات ابوعطا ۱۳۸۹.
- ۲۵- مورگان، سالی؛ طبیعت در خطر است؛ ترجمه بابک امین تفرشی؛ انتشارات فنی ایران ۱۳۸۶.
- ۲۶- شوارتز، لیندا؛ حفظ محیط زیست به روایت لاک‌پشت؛ ترجمه لادن مقیمی اسکویی؛ انتشارات فنی ایران ۱۳۸۲.
- ۲۷- مروارید، بابک و یاسمن هجری؛ نقشه برای بچه‌ها؛ انتشارات فنی ایران ۱۳۸۲.
- ۲۸- دی، آیلین؛ کمک کردن؛ ترجمه مریم پورثانی؛ انتشارات پیدایش ۱۳۸۷.

